

Theodorus Willem Johannes Juynboll (1802-1861) zandgraf 128, vak E *Nederlands hervormd theoloog en oriëntaal filoloog*

Personalia

Geboren: 6 april 1802 te Rotterdam

Zoon van: Gualtherus Johannes Juynboll en Catharina Johanna Pla

Gehuwd met: Wilhelmina Eva Verkouteren op 6 mei 1829 te 's-Gravenhage

Overleden: 16 september 1861 te Leiden

Begraven: 20 september 1861

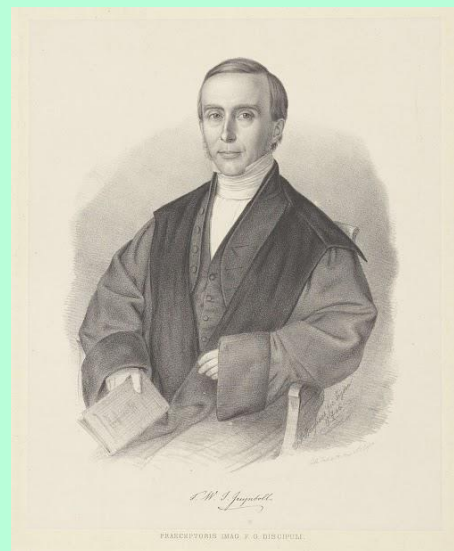
Samenvatting

Theodoor Juynboll wordt in 1802 te Rotterdam geboren. Hij verliest al jong zijn moeder en in 1816 hertrouwt zijn vader en gaat het gezin in Den Haag wonen, waar Theodoor de Latijnse school doorloopt.

In 1821 gaat hij naar de Universiteit van Leiden, waar hij twee studies doet: theologie en semitische talen. Hij promoveert in 1828 in de theologie, waarna hij predikant in Voorhout wordt en zich verder verdiept in de oosterse talen. Hij treedt in het huwelijk met Wilhelmina Eva Verkouteren waarmee Theodoor zes kinderen krijgt.

In 1831 wordt hij hoogleraar: eerst negen jaar in Franeker, vervolgens vier jaar in Groningen en vanaf 1845 tot zijn overlijden in 1861 in Leiden. Zijn levenswerk is de uitgave van het woordenboek van Jacout in het Arabisch.

Theodorus Willem Johannes Juynboll overlijdt, na een kort ziekbed, onverwacht in 1861.

Portret van Theodoor Juynboll

Volledige versie

Zijn jeugd en studie

Theodorus Willem Johannes (Theodoor) Juynboll wordt op 6 april 1802 in Rotterdam geboren als zoon van de notaris Gualtherus Johannes Juynboll (1769-1821) en Catharina Johanna Pla (1770-1807).

Zijn moeder overlijdt als Theodoor vijf jaar is, waarna zijn vader in 1816 hertrouwt met de Haagse Johanna Deel (1767-1854). Het echtpaar gaat in 's-Gravenhage wonen, waar Theodoor opgroeit en naar de Latijnse school gaat.

In 1821 schrijft hij zich in aan de Universiteit van Leiden als student in de theologie en de semitische talen. Zijn leermeesters zijn de hoogleraren Hendrik Arent Hamaker (1789-1835) en Johannes Hendricus van der Palm (1763-1840).

Hij geeft al snel blijk van zijn wetenschappelijke kwaliteiten door zijn oplossing van een door de Leidse universiteit in 1824 uitgeschreven prijsvraag, getiteld *Exponente caussae, quibus effectum sit, ut regnum Judae diutius persistet et quam regnum Israël*. Dit werkstuk levert hem al vroeg wetenschappelijke erkenning op.

Vier jaar later, in 1828, promoveert Theodoor Juynboll tot doctor in de theologie door een succesvolle verdediging van zijn proefschrift *Dissertatio de Amoso*.

Predikant, Franeker en gezin

Na zijn promotie wordt Juynboll predikant in Voorhout. Tijdens zijn vrije tijd wijdt hij zich aan de Oosterse letteren.

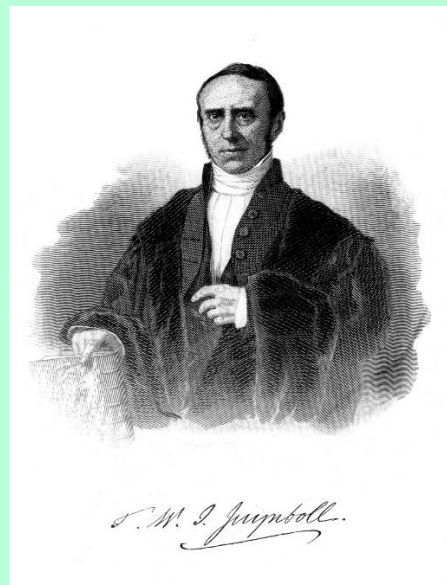
Op 6 mei 1829 trouwt Theodoor Juynboll te 's-Gravenhage met Wilhelmina Eva Verkouteren (1802-1871). In Voorhout wordt op 26 mei 1830 hun eerste kind, Johanna Antonia, geboren. In 1831 verhuist het gezin Juynboll naar Franeker, waar Theodoor aan het Atheneum is aangesteld als hoogleraar semitische talen. Daar verdiept hij zich verder in het Hebreeuws, de Joodse oudheden en het Oude Testament. Daarnaast bestudeert hij de werken van Arabische schrijvers. Met deze expertise verwerft hij aanzien als oriëntaal filoloog. Tussen 1834 en 1836 is Juynboll plaatsvervangend rector van het Atheneum.

In Franeker worden nog vijf kinderen geboren: Abraham Wilhelm (23 april 1832), Catharina Wilhelmina (3 april 1833), Abraham Wilhelm Theodorus (28 oktober 1834), Adriana Johanna (19 december 1836) en Antoinie Jakob (15 april 1839).

Groningen en Leiden

In 1841 wordt Juynboll benoemd tot hoogleraar Oosterse talen en Hebreeuwse geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen. Vier jaar later, per 1 januari 1845, stapt hij over naar de Universiteit van Leiden, waar hij hoogleraar Bespiegelende Wijsbegeerte en Letteren wordt. Bij zijn afscheid in Groningen ontvangt hij van de Senaat een eredoctoraat. In Leiden doceert Juynboll Arabisch, Chaldeeusch, Syrisch en Hebreeuws. Daarnaast heeft hij de zorg voor de Oosterse handschriften, de zogenaamde *Interpres Legati Warneriani*, van de Universiteitsbibliotheek.

Op 21 juli 1845 aanvaardt hij zijn benoeming in Leiden met de oratie *De praecipuis progressibus, quos literae Semiticae hoc ipso decennio fecerunt*.

Juynboll als hoogleraar te Leiden

In het academisch jaar 1853-1854 is Juynboll rector. In zijn rectorale rede, getiteld *De Codicum Orientalium, quae in Academia Lugduno-Batava servantur Bibliotheca*, geeft Juynboll een overzicht van de collectie van de Oosterse handschriften die hij beheert. Juynboll zorgt ervoor dat belangrijke oosterse collecties, in bezit van de Koninklijke Academie van Wetenschappen naar Leiden worden overgebracht om daar te kunnen worden bestudeerd. Juynboll blijft in Leiden tot zijn overlijden in 1861.

Zijn studenten roemen vooral de nauwgezetheid waarmee Juynboll de grammatica van het Hebreeuws behandelt. Juynbolls uitgegeven geschriften geven blijk van zijn uitgebreide kennis van het Arabisch en andere Semitische talen. Juynboll bedenkt een vernuftig systeem om de oosterse klanken te kunnen beschrijven met het gewone Romeinse alfabet.

Een aantal van Juynbolls werken behandelt de geschiedenis en de letterkunde van de Samaritanen. In 1846 verschijnt een studie over een Arabische vertaling van de *Pentateuch*. Van hetzelfde jaar is de publicatie *Commentarii in historiam gentis samaritanae* en twee jaar later *Chronicon samaritanum arabice conscriptum cui titulus est Liber Jusuae*, de Arabische tekst van een Samaritaanse kroniek.

In 1850 begint hij aan zijn levenswerk, het *Lexicon Geographicum*, een uitgave van het woordenboek van Jacout, die onmisbaar is bij het lezen van Arabische dichters en geschiedschrijvers. In 1854 zijn de eerste drie delen af en worden deze gepubliceerd. In 1859 wordt het vierde deel uitgegeven. De druk van het vijfde deel is reeds in een ver gevorderd stadium als Juynboll op 16 september 1861 onverwacht overlijdt. Zijn vriend en collega, de oriëntalist Ferdinand Wüstenfeld (1808-1899), zet dit werk voort.

In 1840 wordt Juynboll benoemd tot lid van de Koninklijke Academie van Wetenschappen.

Overlijden

Theodorus Willem Johannes Juynboll overlijdt op 16 december 1861 in Leiden na 'een kortstondige hevige ziekte', aldus de het Leidsch Dagblad van 18 september 1861.

N°. 832 In het jaar een duizend acht honderd een en zestig
den Achtentiensten der maand September des voor middags ten twee-
ure, is voor ons, Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der Gemeente Leyden,
verschenen Diederik George Eltz bekende van den
Overledenen, oud twee en zestig jaren, aanspreker
wonende in de Heerensteeg en Hendrik van Ewijk bekend
de van den Overledenen, oud Acht en zestig jaren,
Aanspreker, wonende op de Hoogewoord,
welke ons verklaard hebben, dat op den Zestiensten Septembris achttienhonderd
Een en zestig vranmiddagten halffour ure, in het huis aan de Brededijk
binnen deze Gemeente overleden is Theodorus Willem Johannes
Juynboll,
geboren te Rotterdam oud negen en vyftig jaren Hoogleraar
gewoond hebbende in voornoemd huis, gehuwd met Wilhelmina Eva
Verkouteren; Doorn van Gualtherus Johannes
Juynboll en van Catharina Johanna Plaai-
den Overledenen.
En hebben wij hiervan deze acte opgemaakt, welke na voorlezing door de beiden
declaranten en ons is onderteekend.

D. Eltz.
H. van Ewijk

Stoffels.

Overlijdensakte

Heden ontsliep, tot bittere droefheid van mij en mijne Kinderen, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot THEODORUS WILLEM JOHANNES JUYNBOLL, Hoogleraar in de Oostersche Taal- en Letterkunde alhier, in den ouderdom van ruim 59 jaren.

M. E. VERKOUTEREN,

LEIDEN, 16 September 1861.

Wed. T. W. J. JUYNBOLL.

Overlijdensadvertentie (Leydse Courant 20 september 1861)

Juynboll wordt op 20 september 1861 op de begraafplaats Groenesteeg ter aarde besteld in graf 128, een zandgraf voorzien van een deftig hek. In het Leidsch Dagblad van 21 december stond het volgende.

Heden, Vrijdag voormiddag te half elf ure had op de nieuwe begraafplaats aan de Groenesteeg de plegtige ter aarde bestelling plaats van het lijk van Prof. T.W.J. Juynboll. De kist werd door 16 studenten in de theologie en de letteren naar het graf gedragen, alwaar Prof. A. Kuenen, Rector-Magnificus en oud-leerling van den overledene, een waardige hulde aan den overledene bragt, en een hartelijk woord van deelneming sprak in de verliezen, welke de betrekkingen van den overledene in deze dagen hadden geleden. Een aanzienlijke schare Hoogleraaren, Curatoren en Docenten van het Gymnasium en Studenten woonde deze treurige plegtigheid bij.

Bronnen

AA, A.J. van der: *Theodorus Willem Johannes Juynboll*, Biografisch Woordenboek der Nederlanden, 314-315.

Koenen, H.J.: *Levensbericht T.W.J. Juynboll*, Jaarboek 1861 van de van de Koninklijke Academie van Wetenschappen., 129-135.

Wensinck: *Theodoor Willem Jan Juynboll*, Nieuw Nederlands Biografisch Woordenboek, deel 1, 1237.

Website:

www.wiewaswie.nl

Kranten:

Leidsch Dagblad: 18 september 1861 en 21 september 1861.

Leydse Courant: 20 september 1861.

Zandgraf 128

Auteur

Lodewijk Kallenberg (augustus 2021)